

rodom v državi njih pravic. Vendar so še Čehi na boljšem kot mi Slovenci, za njih se vsaj kdo zmeni. Neodločnost naše državno-zborske politike je kriva, da nas nihče niti ne vpraša, kaj hočemo in česa nočemo.

Spomenik ruskemu carju. V Sofiji, glavnem mestu bolgarskem, se odkrije dne 12. septemb. t. l. spomenik ruskemu cesarju Aleksandru II., ki je osvobodil Bolgare izpod turškega jarma. Teh slavnosti se bode udeležilo kakih 200 ruskih generalov, med njimi sin carja Aleksandra II. veliki knez Vladimir.

Nemiri na Balkanu. Čeprav Makedonci sedaj mirujejo, vendar še je vedno slišati o turških grozovitostih v Makedoniji. Turki uradniki samolastno izsiljujejo denar od makedonskih posestnikov ter jih trpinčijo in mečejo v ječe, ako se jim ne udajo na prvi mah. Vendar Turki zatirajo celemu svetu, da niso nič krivi na nemirih v Makedoniji! Stara turška pesem!

Nova vojska? Položaj v vzhodni Aziji je vedno isti. Rusija in Japonska si pošiljate semintje izjave ter odgovore na te izjave. Pogajata se pač ter hočeta mirnim potom poravnati nastali razpor.

Ustaja v nemški Afriki. Kamor pride Nemeč, je nesreča. Nemci se sicer hvalijo z veliko omiko, a svojo omiko rabijo le v slabe namene, da zatirajo krutim načinom druge narode. Zato so sovraženi povsod, kjer se po-kažejo. V Samaralandu v južni Afriki, ki je posest Nemčije, nastala je ustaja proti nemškemu gospodarjem, ker so ti grozovito in krivično nastopali proti domačinom, takozvanim Hererom. Med ustaši in med nemškim vojaštvom je prišlo že do več bojov, pri katerih so podlegli Nemci. Ustaši oblegajo razne nemške naselbine in požigajo vse, kar jim pride pod roke.

Dopisi.

Iz Podsrede. (Grobní spomíní.) »Blagor mu, ki se spočije...«, da bi te več ne slišal, nagrobni pretesljiva! To skromno željo zaželel sem, ko sem proti koncu svojih gimnazijskih študij stal ob robu svojega rojaka-osmošolca. Petje ljubim, še raje je poslušam, a ta pesem me preveč ranja.

Nisem bil uslišán. Pol leta po dovršenih bogoslovnih študijah, 23. pros. t. l. je zopet zaorila ona stara, a vedno nova »Blagor mu...« tokrat, o prežal, pred hišo matere Ane Skerbec v Podsredi.

Kdaj se bodeva spet videla midva, kdaj pa midva, kdaj in kje se nas pa snide vseh trinajst? Tako smo se povpraševali vsak dan, ko je tekalo zadnje šolsko leto proti koncu. Da se kmalu snidemo vsi brez izjeme, bila nam je sveta stvar. Dali smo se fotografirati, da se ohranimo v trajnem spominu. Ko smo ogledovali slike, pripomnil je en tovariš: »Kdo bo nam prvi umrl.« Spogledali smo se in obmolknili... Nekaj dnij za tem bilo je sveto mašniško posvečevanje. Kdo bi mogel ta dan zamisliti misel, da bo le posvečen, posvečen, da nikdar ne mašuje? Še isti dan razšli smo se zdravi in veseli. Polni solnčnih nad, polni nebeškojasnih idealov hoteli smo vsak na svoj dom, kjer so nas že nestrpno čakali. Nekaj tovarišev je šlo kmalu na svoje prvo pastirsko mesto, drugi so se pa z urnimi koraki pripravljali na primicijo.

Primicija, sladka, krilata beseda! V morje veselja zablava pri tem glasu marsikatero srce. V morju veselja plavala so srca v Skerbecovi hiši. Pa kar hipno izpuhtelo je to morje veselja, še kapljica ga ni ostala, in jelo se je polniti s solzami. Moj Bog, koliko zlih potov izrablja zlosrečen človek v greh; posreči se mu. A ti, mili Janko, nisi šel po grešni poti, kaj že. Peljal si se, da si povabiš gostov, ki se povesele s teboj 16. avgusta, pa kaj se je zgodilo?...

Z zlomljeno nogo, s strtimi upi legel si je na posteljo, ki je več nisi zapustil živ. V svoji bolezní pisal mi je osemkrat, tudi jaz njemu. »Grožne bolečine občutim. Ko bi se

tebi kaj takega pripetilo, bi bila moja žalost nepopisna. Piši mi še kaj, ljubi Lojze, da ne bom čisto osamljen.« To je rad ponavljal v svojih pismih. Zadnjo razglednico sem že komaj razbral. Le da ga nisem obiskal, tovariša, prijatelja pa trpina, njega, ki me je ljubil do konca, njega, ki si me je tako želel, o to me boli, boli močno. Obiskoval sem zdrave, le tega bolnega tovariša ne. Zato le obsojajte me! Tudi jaz sam sebe strogo obsojam! Ne, mislil sem ga obiskati, pa odložil sem to še le na zadnji teden, ko je bilo že prepozno.

Umril je g. Skerbec, umrl primicijant. Ni umrl starček, ki si že sam želi smrti, ni umrl dijak, ne bogoslovec, tudi ne duhovnik, ki mašuje že leta in desetletja, ne... umrl je mlad duhovnik, predno je zapel prvo sv. mašo. Ni to bol, ki mora stresti vsako človeško srce? Ni to najhujša tragika mladega nadbudnega življenja?

Prepeljali smo ga domov. Pametna naredba je bila to, bila bi gotovo tudi vroča želja pokojnega. Na domačem groblju tako lahko zamolimo očenaš za svoje rajne. Da sem ga spremljal iz kolodvora na dom, mi je zamalo utešilo mojo srčno bolelost in djal sem: prijatelja do groba. Odprli smo pokrov in skozi steklo smo zazrli blede, upalo lice. Koliko solz je močilo to steklo! Duhovnik sem in druge bi moral tolažiti, pa kaj si morem. Bog mi je dal mehko, premnogokrat premeško srce iz zakaj bi zadrževal solze, kadar treba ni. Po pokojnem sem lahko zaplakal.

Pripeljali smo ga v cerkev, primicijantamrliča. Cerkveni govor bil je ginljiv in duhovit. Le nekaj naj donesem iz njega: »V krščanski žalosti zbrani! Pokojni ni zapel prve svete maše? O poje jo, poje. Če je v čistilnem ognju, kliče po vsak dan povečkrat: moj greh, moj greh, preveliki greh! Za tem zaprosi Gospoda z milim glasom: Kyrie eleison — usmili se me, Gospod, usmili se me! Če je pa že v nadzvezdišču, prosi za svojo mamico, brate in sestre: usmili se njih, o Gospod! Glorijo poje Trojedinemu. Nas zemljane opominja: kvišku srca! Kruha in vina mu ni treba spreminjati v večvečenega Boga, on Ga že gleda in vživa, kakoršen je.«

Zagreblí so mi prvega tovariša, prijatelja, ki me je tako ljubil, in jaz naj bi zrl ta pokop kakor nem kip?...

V soboto popoldne je bilo, in moral sem hiteti na vlak. Duhovnik mora iti in se ločiti, kadar ga kliče sobotni popoldanski zvon, mu je ljubo ali neljubo. Sedel sem sam v kupeju, in prav mi je bilo. Zahvalil sem Boga zato. Nemoten se človek lahko zamisli v marsikaj. Zamislil sem se i jaz. Očitati sem začel smrti. Zakaj vendar ne pride vselej pri vratih kakor pošten človek, ki pregleda in razsodi vso hišo; zakaj se smrt ukrade včasih skozi okno ter pograbi, kar ji pride ravno v roko, zakaj primicijanta. Zakaj pa ne pride peš, čemu prijezdi ter siloma pahne v grob duhovnika, predno okusi to svoje največje veselje v življenju. — Posegel sem malo v prošlost in razobesil sem si v duhu svoje stenske slike. Vse mi je oskrbel on. Kupil mi je med drugimi veliko sliko Srca Jezusovega kot spomin na svojo primicijo. Priskrbel mi je krasne okvirje za Leona, Slomška, Prešerna, za fotografije. In kako se mu je mudilo, da mi oskrbi te spomine, kakor bi vedel zakaj. — Začel sem risati. Risar nisem bil nikoli, zato tudi križi in grobovi, ki sem jih načrtaval na papirčku, niso bogve kaj. Sem pač delal grob, Jankotu, kakor sem ga videl predpoldne, pa še nekemu. — Res čuden sem postajal. Nakrat bi rad bil kamnosek. Izsekal bi pokojnemu nagrobni kamen, kakor bi ugajal meni; seveda bil bi lep, visok. Čudne in malo drzne želje to, pa meni se ne zde. Le v tem se nisem mogel zjediniti, kako bi naj ta od mene napravljen grob in spomenik govorila glasno, da tam na podsredskem pokopališču počiva truplo trpina, mučenika. Zemlja zdela se mi je zanj pač vedno pretežka, nagrobni spomenik vse premalo izraziti. Čuvstva so mi

prikipela do viška, pa ker so se začela krhati ob čeri neizvršljivosti, sem tem močneje zaplakal.

Doma ovil sem si slike, ki jih imam od njega, z mrtvaškim trakom. Sam sedim v sobi in jih gledam, pa jokam. O te slike... Prebiram njegove razglednice in pisma in jih še bom, še dostikrat. Opominov imam dovolj, da se te spominjam, dragi Janko. Ko pa ti ne boš potreboval več mojih spominov, spomni se ti pred sedežem božjim mene, da se enkrat snideva! Truplo naj se ti pa spočije, saj si je zaslužilo počitka! A. Z.

Vojnik. (Kanonada.) Tudi z navadnimi »ničlami« se nekaj doseže! — Tako so pisali narodnjaki »pravega navdušenja« »Domovini« št. 5 t. l. Da Vojnik vendar enkrat že vzdramijo — dosedaj je menda spal — napravili so si bezgove topove in izvršili nanj velikansko pretresljivo kanonado, kakoršne Vojnik še ni doživel.

Najprej močno bombardirajo občinsko volitev. In da svoje topove iz »povegranega« bezga prav nastavijo, pogledali so v »velike egiptovske sanjske bukve« in so našli, da vsa volilna borba, vse grožnje, vsi trdni sklepi nasproti nemčurjem, vse njihovo početje je bila prava komedija. Tužna mati Slavija! — Vsi smo smatrali in še smatramo volilne borbe za resno zadevo, a zdaj so nas vzdramili njihovi topovi in naznanili, da je to komedija.

Druga kanonada velja podružnici družbe sv. Cirila in Metoda. Do dne 7. sept. 1902 je bila na pol mrtva. A kot na pol mrtvo je niso položili na milost in nemilost v grob, ampak so jo zopet oživili na veselici dne 7. sept. 1902. Ta veselica je izvrstno izpadla. Prirejene tri igre je ljudstvo frenetično pozdravljalo. Tako so vedeli poročati »Domovini« št. 69, 73 in 75 l. 1902. Vsi smo bili po teh poročilih prepričani in smo iz njih sklepali, da je bil gotovo prav zadovoljen tudi novoizvoljeni blagajnik. In sedaj so pisali »Domovini« in so povedali resnico, da po preteklem poldrugem letu niso poslali že pet let nikakega prispevka družbi sv. Cirila in Metoda. Blagajnikovo poročilo o dohodkih se tedaj glasi: »Nič!« In stroški? — Tretja pretresljiva in uničujoča kanonada se je radikalno izvršila na »bralno društvo«. Pri ustanovitvi je zadostovalo krajevnim potrebam; zato je bilo ustanovljeno. In je zadostovalo vedno, dokler je bilanca kazala globoko pod ničlo. In sedaj se je obsodilo samo! Tako poročajo, vzrokov ne navedejo. Morda zato, ker kaže sedaj bilanca visoko nad ničlo? Da, da! Je že tako. Nad ničlo se nekaj opravi, pod ničlo pa ne!

Četrta kanonada pa je nezaslišano pordla na tla vse može, ki so že osiveli v narodnem boju in gladili pot poznejšemu delovanju. Samo eno milost so jim še pustili, da smejo — dasi so poklicani — narodnjake »pravega navdušenja« podpirati. Kako so »nobli!« Vsa njihova krivda je ta, da ljudstva ne poznajo, tako so povedali. Zato pa jim bode 7. februarja t. l. društvo »pravega navdušenja« v igri »Županova Micka« jasno dokazalo, kako morajo ljudstvo poznati. Tam se bode zrealilo vse vojniško ljudstvo. Kako bomo pa potem ljudstvo spoznali, bomo pa že poročali.

Sicer pa takim poročevalcem svetujemo, naj poročajo našim slovenskim listom samo nepristransko resnico, da ne spravljajo naše cenjene gg. urednike v zadrego.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Volitve v okrajni zastop mariborski. Včeraj so se začele volitve v okrajni zastop mariborski. Zmagala je meščanska stranka. Izvoljeni so »kmetje«: dohtar Jan. Šmiderer, dohtar Fr. Kornfeld, viter Rozmanit, poštar Bothe iz Rač, krčmar